

**פתרון בחינת הבגרות בעברית א'
שאלון אינטרני 011107, שאלון אקסטרני 210
מוגש על-ידי ישראלה דוד, רחל נעים ואפרת לילוס
מורות ברשת בתי-הספר של "יואל גבע"**

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: קיץ תשס"ו, 2006
מספר השאלון: 210, 011107

מדינת ישראל
משרד החינוך התרבות והספורט

עברית: הבנה, הבעה ולשון

שאלון א'

יחידת לימוד אחת

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.
 - פרק א – הבנה והבעה – 50 נקודות
 - פרק ב – אוצר המילים והמשמעים, שם המספר ואותיות השימוש – 26 נקודות
 - פרק ג – תחביר ומערכת הצורות – 24 נקודות
 - סה"כ – 100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.
- ד. הוראות מיוחדות: הקפד על כתב ברור, על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

כתוב במהברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כסיוטות (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טייטות כלשהן על דפים שמחוץ למהברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

התנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

קרא את המאמר שלפניך, וענה על השאלות שאחריו.

גבול היכולת האנושית בספורט

(מעובד על פי מאמר מאת ר' לידור* במעט 2000, גיליון מס' 19, קיץ 1998)

- פסקה א
- שיא העולם בריצת 200 מטרים, שהושג באולימפיאדת אטלנטה (ארצות-הברית) בשנת 1996 ועמד על 19.32 שניות, הדהים לא רק את חובבי האתלטיקה הקלה, אלא אף את כל חובבי הספורט. מייקל ג'ונסון, האתלט שחום העור האמריקני, ניפץ את כל התחזיות המוקדמות לגבי ההישג הצפוי בריצת הגמר: הוא הצליח לקפוץ למעלה משלוש עשיריות השנייה מהשיא העולמי במקצוע זה (שיא שהיה שייך לג'ונסון עצמו והושג כחודש קודם לכן). מומחים לאתלטיקה קלה מנבאים ששיא זה יחזיק מעמד לפחות עד שנת 2015.
- פסקה ב
- האתלט מייקל ג'ונסון מייצג קבוצה איכותית של ספורטאים, שגורמת לנו לחזור ולהרהר בשאלה: מהו גבול היכולת האנושית של הספורטאי? כאשר נראה שהיכולת האנושית בספורט הגיעה לקצה גבולה – מגיע ספורטאי כמו ג'ונסון וממחיש בביצועיו שעוד יש מה לשפר ועוד יש למה לשאוף.
- פסקה ג
- קצב השיפור ביכולתו הגופנית של הספורטאי הואץ ביותר במהלך המאה האחרונה. הדירתם לתחום הספורט של מדעים שונים, כמו רפואה, פיזיולוגיה, פסיכולוגיה וסוציולוגיה – וכן ההתפתחות שחלה בטכנולוגיה, אפשרו למאמנים ולספורטאים לשפר את תהליך האימון, ולהתמקד בהיבטים התורמים לשיפור היכולת של הספורטאי.
- פסקה ד
- גורמים רבים מעורבים בתהליך השיפור של הישגי הספורטאי במהלך העשורים האחרונים. להלן רשימה חלקית של גורמים אלה:
- (1) האפשרות להתחרות נגד הספורטאים הטובים ביותר מכל רחבי העולם
 - (2) תזונה משופרת ומותאמת לסוג הפעילות הגופנית
 - (3) שיפור במשטחי התחרות והמשחק
 - (4) משטחי נחיתה רכים ומונעי פגיעות וזעזועים (כמו בקפיצה לגובה ובקפיצה במוט)
 - (5) עיצוב אווירודינמי של בגדי ספורט ושיפור ביצור הנעליים והתאמתן לדרישות הייחודיות של סוג הפעילות המבוצעת
 - (6) שיפור בציוד (למשל במבנה האופניים)
 - (7) הגדלה של המשאבים המופנים מתקציב המדינה לתחום הספורט
 - (8) שיפור בשיטות ריפוי שמטרתן לקצר את תקופת ההתאוששות שלאחר פציעה
 - (9) כניסת משקיעים פרטיים ונותגי חסות לספורט התחרותי

* ד"ר רוני לידור הוא ראש המעבדה להתנהגות מוטורית במכללה לחינוך גופני ולספורט ע"ש זינגמן במכון וינגייט ומרצה בפקולטה לחינוך באוניברסיטת חיפה.

- פסקה ה
- 30 לרשימה זו אפשר להוסיף אף את השימוש בסמים אסורים במהלך הפעילות הספורטיבית, כמו הורמון הגדילה והסטרואידים למיניהם. שימוש זה, על אף הסיכון הגבוה הכרוך בו, נפוץ כיום במגוון רחב של ענפי ספורט כמו אתלטיקה קלה ורכיבה על אופניים. נראה שהוא מאפשר לספורטאי לחזק את יכולתו הגופנית לקראת המאמץ הגופני המתיש שעליו להשקיע בעת התחרות או המשחק.
- פסקה ו
- 35 אולם הגורמים הללו אינם משפיעים במידה שווה על ההישגים בענפי הספורט השונים. לדוגמה, בביצועים מוטוריים קצרים, כמו בריצת 100 מטר, ההשפעה של חלק מהגורמים היא מזערית בגלל אופיו המהיר של הביצוע. לעומת זאת, בפעילות ספורטיבית ממושכת יותר ההשפעה של חלק מהגורמים עשויה להיות משמעותית יותר. ניתוח הישגים של אתלטים מאמת הנחה זאת. מן הניתוח עולה כי בריצה ארוכה וממושכת כמו ריצת 5000 מטר, הדורשת מאמץ ממושך, השיפור בהישגים חד יותר מאשר בריצה קצרה כמו 100 מטר, הדורשת מאמץ קצר. בריצה כזו השיפור מתון הרבה יותר.
- פסקה ז
- 40 כאשר בוחנים את אחוזי השיפור בשיאי הספורטאים במהלך העשורים האחרונים עולה השאלה המתבקשת מאליה: האם הספורטאי של היום הגיע לקצה גבול יכולתו? במילים אחרות, האם אפשר לנפץ עוד ועוד שיאים ולהגיע להישגים ולאילויות ביצוע טובים יותר בספורט התחרותי? ההבנה של תרומת מדע הפיזיולוגיה – ובעיקר הפיזיולוגיה של המאמץ – ושל מדע הפסיכולוגיה עשויה לסייע בחיזוי ההישגים בספורט בעתיד הקרוב ובעתיד הרחוק.
- פסקה ח
- 45 נתמקד בתחום הפסיכולוגיה, ובעיקר הפסיכולוגיה של הספורט והמאמץ הגופני. במהלך שלושת העשורים האחרונים סיפק תחום זה לספורטאי שיטות המלמדות אותם כיצד להתכונן מבחינה מנטלית* לאימון, למשחק ולתחרות. ספורטאים למדו לשפר את הקשב והריכוז במהלך התחרות או להירגע כאשר הם חשו עצבנות וחרדה, ולהציב לעצמם מטרות מאתגרות אך בנות-הישג.
- פסקה ט
- 50 הדעה הרווחת כיום בין מומחי הספורט היא שלמצבו המנטלי של הספורטאי בזמן התחרות יש השפעה רבה על איכות הישגיו. מאמנים רבים בתחום הספורט התחרותי פיתחו גישות פסיכולוגיות שונות כדי להמריץ את הספורטאים להשיג עוד ועוד. וינסנט לומברדי, מאמן כדורגל אמריקני נודע, דחף את שחקניו לפסגות חדשות בכל עונה בעזרת אמרתו המפורסמת: "הניצחון הוא לא הדבר החשוב ביותר – הוא הדבר היחיד".
- פסקה י
- 55 אמנם קשה יותר ויותר לשבור שיאי עולם ולשחזר יכולת איכותית בספורט התחרותי, אולם אפשר בהחלט להיות אופטימיים ולהניח שהפוטנציאל האנושי בתחום זה טרם מיצה את עצמו; הקביעה ש"הגענו לקצה גבול היכולת" – מוקדמת מדי. סביר להניח שכל עוד המאמן והספורטאי נחושים בדעתם לשפר את הישגיהם – קצה גבול היכולת האנושית ימשיך להיות אתגר ברהישיג.

* מנטלי – שכלי, נפשי

פרק א – הבנה והבעה (50 נקודות)

בפרק זה ענה על כל השאלות 1-8.

1. המאמר פותח בדוגמה. מה רוצה הכותב להוכיח באמצעותה?
העתק למחברתך את התשובה הנכונה.

א. שאותו שחקן יכול לשבור את השיא של עצמו.

ב. שספורטאים עדיין מצליחים לשבור שיאי עולם בספורט.

ג. ששיא העולם הדהים את חובבי האתלטיקה.

ד. שהשיא של מייקל ג'ונסון יחזיק מעמד לפחות עד שנת 2015.

(4 נקודות)

2. פסקה ד עוסקת בגורמים לשיפור היכולת האנושית בתחום הספורט.

א. אפשר למצוא ברשימה גורמים מתחום הבריאות, מתחום הטכנולוגיה ומן התחום הכלכלי.

העתק למחברתך את השמות של שלושת התחומים, והבא לכל תחום שני גורמים

מרשימת הגורמים. (6 נקודות) **רשומות על מנף הבא**

ב. בפסקה ה נזכר גורם נוסף. מדוע לדעתך הפריד אותו הכותב מרשימת הגורמים

שבפסקה ד? (2 נקודות) **הכנת הפריד גורם זה מאגומים אתרים כגון לענין גורם שחייזר ובעלת חוקי**

3. בשורה 37 כתוב: "הנחה זאת".

כתוב מהי ההנחה. (4 נקודות)

ההנחה היא שההשפעה של חלק מן הגורמים, המעורבים בתהליך השיפור של הישגי הספורטאי, עשויה להיות משמעותית יותר בפעילות ספורטיבית ממושכת, ומזערית בביצועים מוטוריים קצרים.

4. על פי פסקה ה, למי מהספורטאים הבאים יש יותר סיכוי לשפר את הישגיו?

העתק למחברתך את התשובה הנכונה.

א. לספורטאי הנעזר בציוד משוכלל באימונים, במשחקים ובתחרויות.

ב. לספורטאי שהציב לעצמו מטרות מאתגרות, אף כי אין לו סיכוי להגשים אותן.

ג. לספורטאי שלמד לשפר גם את הקשב והריכוז שלו ומאמין ביכולתו לנצח.

ד. לספורטאי שמשקיע זמן רב ומאמצים רבים באימונים, במשחקים ובתחרויות.

(4 נקודות)

תשובה לשאלה 2

על התלמיד לציין רק שני גורמים בכל טור

תחום הבריאות	תחום הטכנולוגיה	התחום הכלכלי
(2) תזונה משפרת ומותאמת לסוג הפעילות הגופנית	(5) עיצוב אווירודינמי של בגד ספורט ושיפור בייצור הנעלים והתאמתן לדרישות הייחודיות של סוגי הפעילות המבוצעת	(7) הגדלה של המשאבים המופנים מתקציב המדינה לתחום הספורט
(8) שיפור בשיטות ריפוי שמטרתן לקצר את תקופת ההתאוששות שלאחר פציעה	(3) שיפור במשטחי התחרות והמשחק	(9) כניסת משקיעים פרטיים ונותני חסות לספורט התחרותי
	(4) משטחי נחיתה רכים ומונעי פגיעות וזעזועים (כמו בקפיצה לגובה ובקפיצה במוט)	
	(5) שיפור בציוד	

4

5. א. מהי השאלה המרכזית הנדונה במאמר? (2 נקודות)

השאלה המרכזית הנדונה בטקסט: האם ניתן לשבור עוד ועוד שיאים ולשפר את איכויות הביצוע, או שמא הספורטאים של היום הגיעו לקצה גבול היכולת האנושית?

ב. מהי דעתו של הכותב על שאלה זו? הבא מן המאמר הוכחות לדברך. (4 נקודות)

דעתו של כותב המאמר היא שניתן להיות אופטימיים ולהניח שהפוטנציאל האנושי בתחום זה טרם מיצה את עצמו.
הוכחות: בפסקה י' (שורה 58):
"הקביעה ש'הגענו לקצה גבול היכולת' - מוקדמת מדי. סביר להניח... קצה גבול היכולת האנושית ימשיך להיות אתגר בר-הישג".

6. בתחתית העמוד הראשון ובתחתית העמוד השני של המאמר מופיעות כוכביות. מהו תפקיד המידע המופיע בכל אחת מהכוכביות, ומה חשיבותו? (4 נקודות)

* הכוכבית בתחתית העמוד הראשון מפרטת את תפקידו ואת תחום התמחותו של הכותב. חשיבותו של המידע בכך שהוא מעניק יתר אמינות לדבריו של הכותב.

* הכוכבית השנייה מסבירה את פירוש המונח הלועזי "מנטלי". חשיבות המידע: מאפשר לקורא להבין טוב יותר את הנאמר בטקסט.

7. הברון פינר דה קופרטרן, שיזם את חידוש המשחקים האולימפיים בשנת 1894, אמר כי "העיקר אינו הניצחון, כי אם ההשתתפות בתחרות".
וינסנט לומברדי בשורה 55 מצוטט באמרו: "הניצחון הוא לא הדבר החשוב ביותר – הוא הדבר היחיד".
א. משתי האמרות הללו עולים מסרים שונים: השווה ביניהם. (3 נקודות)

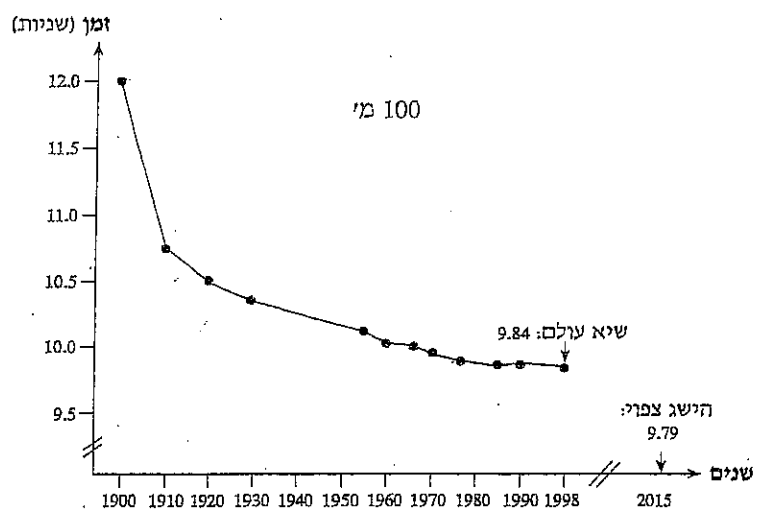
מחד, המסר של קוברטרן הוא כי העיקר בתחרות הוא ההשתתפות בה בלי קשר לתוצאה. מסר מסוג זה מפחית במידה רבה את הלחץ מהספורטאי. מאידך הגישה של וינסנט לומברדי שמה את הדגש העיקרי והבלעדי על הניצחון. מסר מסוג זה מעמיס יותר על הספורטאי מבחינה פיזית ופסיכולוגית כאחד.

ב. האם לדעתך אחד מן המסרים הללו הולם את הגישה לספורט העולה מן המאמר? נמק את תשובתך על פי המאמר. (5 נקודות)

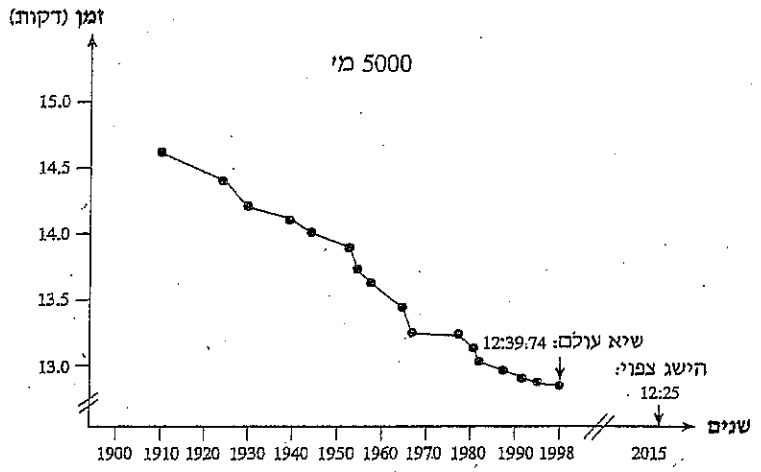
המסר של וינסנט לומברדי (המסר השני) תואם יותר את הגישה לספורט, העולה מן המאמר. המאמר מתרכז בשיפור הישגי הספורטאים, בשאלה האם ניתן ואפשר לשבור שיאים נוספים ובשאלה מהם הגורמים העשויים לעזור, לשפר ולהשפיע על יכולת הספורטאים ועל סיכוייהם לביצועים טובים יותר.

8. למאמר, כפי שפורסם בכתב העת **למעט 2000**, נלוו שני איורים. עיין באיורים II-I שלפניך, וענה על הסעיפים א-ה שאחריהם.

איור I: עקומת השיפור של שיאי העולם בריצת 100 מ'

איור II: עקומת השיפור של שיאי העולם בריצת 5000 מ'

- א. לאיזו פסקה במאמר קשורים האיורים? (2 נקודות)
- ב. מדוע הנתון המובא בפסקה א במאמר אנו מוצג באיורים? (2 נקודות)
- ג. לפניך שני משפטים. איזה מהם מתאים לאיור I, ואיזה מהם מתאים לאיור II?
 - החל משנת 1950 ניכר שיפור חד בהישגי הספורטאים.
 - החל משנת 1950 ניכר שיפור מתון בהישגי הספורטאים.
- ד. כיצד ייתכן שהגרף בכל אחד מהאיורים יורד, אף על פי שהכותרת של כל גרף מדברת על שיפור? (2 נקודות)
- ה. על הציר האופקי בשני האיורים מצוינות השנים 1900-2015, אבל הגרף מסתיים בשנה 1998. מדוע? (2 נקודות)

ראו תשובה בפאסק

פרק ב – אוצר המילים והמשמעים, שם המספר ואותיות השימוש (26 נקודות)
 בפרק זה ענה על כל השאלות 9-14.

אוצר המילים והמשמעים (21 נקודות)

9. המילה "גבול" שבכותרת המאמר "גבול היכולת האנושית בספורט" חוזרת פעמים אחדות במאמר (למשל בשורות 9, 10, 41).
 לפניך הערך **גבול**, כפי שהוא מוצג במילון אבן-שושן (2003) ובמילון ההווה.
 קרא את שני הערכים, וענה על הסעיפים א-ד שאחריהם.

מילון ההווה

מילון אבן-שושן

גבול נ; גבולות קו המבדיל בין דבר לדבר, כגון: גבול המדינה, גבול הנורמליות; (בהרחבה) השטח שבתוך הגבולות; מכאן: גבולי שעל הגבול; **פלי גבול** מדובב מאווד <גבל>

גָבּוּל ז' (נאו' א. גבל) 1. קו מקדיל בין מקום למקום – בין שדה לשדה, בין עיר לעיר, בין ארץ לארץ וכדומה: "ואת תהיה לקם הארץ לגבולותיה סביב" (במדבר לד יב). "שמתי חול גבול לים" (ירמיה ח כב). "צרוגה... היה לה גבול גבוה ספוח" (מלאיים ג א). אילת היא בגבולה הדרומי של ארץ ישראל. סכסיכי גבולות בין מדינות. [ובהשאלה:] "כי גבול השקל צברת, כאשר מחסום על פיך לא שמרת" (הודס, טו 278). 2. תחום, שטח הארץ שבתוך הגבולות: "ושבו בנים לגבולם" (ירמיה לא טו). "ויבקשו... בכל גבול ישראל" (מלכים א א ג). "ויקברו אתו בגבול נחלתו" (שופטים ב ט). 3. קץ, סוף: "ונם לאשיהו הצדיק מצא גבול תדור בפלחמה" (יוסיפון, כה). 4. זמן המשמש מעבר בין שתי תקופות: "גבול יש לה – פחותה מפת ג' שנים בעקרתה, פת ג' שנים אינה נעקרת" (עבודה זרה כד). גיל 12-13 הוא הגבול בין התלדות לראשית הפגרות. – [גבול, גבולים, גבולר, גם גבולות]

א. הבא ממילון אבן-שושן הגדרה אחת למילה "גבול", שהיא על דרך הנרדפות.

(2 נקודות)

ב. צורת הריבוי של המילה "גבול" הנהוגה כיום היא "גבולות".

מדוע נזכרות במילון אבן-שושן שתי צורות הריבוי: "גבולות" ו"גבולים"? (2 נקודות)

ג. במילון ההווה מובאים שני צירופים להדגמת השימוש במילה "גבול":

גבול המדינה, גבול הנורמליות.

לכל דוגמה ממילון ההווה הבא דוגמה מקבילה במשמעותה ממילון אבן-שושן,

והעתק אותה. (2 נקודות)

אשכול אשכול (הכא)

(שים לב: סעיף ד של שאלה זו בעמוד הבא.)

תשובה לשאלה 8

- א. פיסקה ו'.
- ב. הנתון המובא בפסקה א' (שג'ונסון שבר את השיא בריצת 200 מטר) אינו מופיע באיורים, משום שהאיורים עוסקים בריצת 100 מטרים ובריצת 5000 מטרים, ולא בריצת 200 מטר.
- ג. שיפור חד = איור 2
שיפור מתון = איור 1
- ד. ירידה בזמן מעידה על מהירות גבוהה יותר בזמן קצר יותר, ומכאן מעידה על שיפור בהישגים.
- ה. הגרף מסתיים בשנת 1998 כי המחקר בדק נתונים עד שנה זו והגרף מציג את הנתונים שנבדקו. על הציר האופקי מסומנת גם שנת 2015 כי המאמר מציג גם תחזית לעתיד.

תשובה לשאלה 9

- א. הגדרה מספר 3: קץ, סוף.
- ב. צורת הריבוי: "גבולים" התקיימה בשפה העברית בעבר לצד צורת הריבוי "גבולות", ומילון אבן-שושן מתייחס בפירושו לשפה העברית לרבדיה ההיסטוריים השונים.
- ג. גבול מדינה: "זאת תהיה לכם הארץ לגבולותיה סביב".
גבול הנורמליות: "כי גבול השכל עברת, כאשר מחסום על פיד לא שמרת".

ד. לפניך שני משפטים, ובהם הביטוי "עבר את הגבול":

I. החייל עבר את הגבול וחדר לשטח האויב.

II. העיתונאי עבר את גבול הטעם הטוב במאמרו האחרון.

מבין המשפטים (1)-(3), בחר במשפט שהנאמר בו נכון, והעתק אותו למחברתך.

(2 נקודות)

(1) הביטוי "עבר את הגבול" במשפט I הוא מן השפה היום-יומית, ואילו במשפט II

הוא מן השפה המליצית.

(2) משמעות הביטוי "עבר את הגבול" במשפט I היא מוחשית, ואילו במשפט II

משמעותו מושאלת.

(3) משמעות הביטוי "עבר את הגבול" במשפט I מנוגדת למשמעותו במשפט II.

10. לפניך זוג מילים: נדיר - שכיח

מבין זוגות המילים שלהלן, העתק למחברתך את הזוגות שהיחס בהם הוא כמו

היחס בין המילים נדיר - שכיח. (4 נקודות)

— אָסור - פְּסול

— תָּרד - הוֹשֵׁשׁ

— מְאַמֵּת - מְפָרֵךְ

— רְגוּעַ - שְׁלוֹ

— מְזַעְרֵי - מְרַבֵּי

11. "כל עוד המאמן והספורטאי נחושים בדעתם..." (שורה 59 במאמר).

מה פירוש הביטוי "נחוש בדעתו"?

העתק למחברתך את התשובה הנכונה. (2 נקודות)

(1) מנחש את העתיד

(2) ספקן

(3) מביע את חששו

(4) החלטי

הבנה, הבעה ולשון, סיצ' תשס"ו, 210, 011107

12. מהי המשמעות של הביטוי "אתגר בר-הישג" (שורה 60)?

- העתק למחברתך את התשובה הנכונה. (3 נקודות)
- (1) בקשה בלתי אפשרית להשגה.
 - (2) משימה שקל להתמודד עמה.
 - (3) יעד שלא ניתן להגיע אליו.
 - (4) מטרה לא קלה, אך ניתנת להשגה.

13. בשורה 25 כתוב: "הגדלה של המשאבים המופנים מתקציב המדינה לתחום הספורט". באיזה מהמשפטים (1)-(4) שלפניך משמעות המילה **משאבים** זהה למשמעות שלה במובאה זו? העתק למחברתך את התשובה הנכונה. (4 נקודות)

- (1) מפעלי התעשייה באזור ים המלח פגעו במשאבים שבו.
- (2) היכולת הטכנולוגית היא המשאב החשוב ביותר של מדינת ישראל.
- (3) בגלל מחסור במשאבים לא הוחלפו המחשבים בבית הספר.
- (4) ארגוני איכות הסביבה מתריעים על ניצול יתר של משאבי הטבע.

שם המספר ואותיות השימוש (5 נקודות)

14. א. לפניך שלושה משפטים (1)-(3), ובכל אחד מהם שם מספר הכתוב פעמיים: פעם אחת בהגייה תקינה ופעם אחת בהגייה משובשת. בחר בצורה הנכונה של כל אחד משמות המספר, והעתק אותה למחברתך (כולל הניקוד). (3 נקודות)

- (1) באיור מספר **שְׁתַּיִם** / שְׁנַיִם מוצג גרף.
- (2) הגרף מתאר את השיפור בשיאי העולם בריצת **חֶמֶשׁ אֶלְפִי** / **חֶמֶשֶׁת אֶלְפִים** מטר.
- (3) על פי הגרף, בשנת **אֶלְפִי תַשְׁעַת מְאוֹת תַּשְׁעִים וְשִׁמּוֹנָה** / **אֶלְפִי תַשְׁעַת מְאוֹת תַּשְׁעִים וְשִׁמּוֹנָה** שבר שיא עולם.

ב. לפניך משפט ובו מספר מודגש. כתוב את המספר במילים.

הגיליון ה-19 של כתב העת שממנו לקוח המאמר עוסק בנושא "גבולות".
 (2 נקודות)

התשובה היא: **שְׁתַּיִם**

פרק ג – תחביר ומערכת הצורות (24 נקודות)

בפרק זה שמונה שאלות: ארבע מתחום התחביר (15-18) וארבע מתחום מערכת הצורות (19-22).
 ענה על ארבע שאלות בלבד. תוכל לבחור אותן מתחום התחביר או מתחום מערכת הצורות אך משני התחומים, כרצונך (לכל שאלה – 6 נקודות).

תחביר

15. לפניך שלושה משפטים III-I:

- I הישגי הספורטאים השתפרו הודות להתאמת התזונה לפעילות הספורטיבית. (פשוט)
 - II תזונת הספורטאים הותאמה לפעילותם הספורטיבית, ולכן הישגיהם השתפרו. (איחוי)
 - III הישגי הספורטאים השתפרו משום שהתזונה שלהם הותאמה לפעילותם הספורטיבית. (מורכב)
- א. קבע את הסוג התחבירי של כל משפט: פשוט, מורכב, איחוי (מחובר).
- ב. מהו הקשר הלוגי המשותף לשלושת המשפטים? קשר של סיבה ותוצאה.
- איזו מילה בכל משפט מציינת זאת? הוגות, ולכן, משום...

16. א. לפניך שלושה משפטים III-I, ובכל אחד מהם מודגשת המילה **לספורטאי**.

- I כיום מומחים מתאימים לספורטאי את התזונה לפי ענף הספורט שבו הוא עוסק.
 - II סיוע פסיכולוגי לספורטאי משפר את הקשב שלו במהלך התחרות.
 - III תחום הפסיכולוגיה סיפק לספורטאי במהלך שלושת העשורים האחרונים טכניקות, אסטרטגיות ושיטות אימון.
- (1) מהו המשפט שבו התפקיד התחבירי של המילה **לספורטאי** הוא משלים שם (לוואי)? משפט II
- (2) מהו התפקיד התחבירי המשותף של המילה **לספורטאי** בשני המשפטים האחרים? נ. סוף
- ב. לפניך משפט שחלקיו נתחמו. העתק למחברתך את המשפט עם סימוני התחימה, וכתוב מעל כל חלק את התפקיד התחבירי שלו.

את התפקידים בחר רק מהרשימה שלפניך: נושא, נושא, משלים פועל, משלים שם (לוואי).

הישג |
 הספורטאי האמריקני |
 מטרים 200 |
 באולימפיאדה של שנת 1996 |
 השיג |
 הספורטאי האמריקני

מייקל ג'ונסון |
 שיא של 19.32 שניות

17. א. לפניך משפט על פי המאמר, ואחריו מוצעות שלוש דרכים לניתוח התחבירי של המשפט, אך רק אחת מהן נכונה.

במהלך המאה האחרונה הואץ קצב השיפור ביכולתו של הספורטאי.

משלים שם	נשוא	נושא
(1) במהלך המאה האחרונה	הואץ	קצב השיפור ביכולתו של הספורטאי משלים שם (לואי)

משלים פועל	נשוא	נושא
(2) במהלך המאה האחרונה	הואץ	קצב השיפור ביכולתו של הספורטאי משלים שם (לואי)

משלים פועל	נושא+נשוא	משלים פועל	משלים פועל
(3) במהלך המאה האחרונה	הואץ	קצב השיפור	ביכולתו של הספורטאי

העתק למחברתך את הדרך הנכונה לניתוח המשפט, מבין האפשרויות (1)-(3).

ב. לפניך גורם מספר 8 מן המאמר:

"שיפור בשיטות ריפוי שמטרתן לקצר את תקופת ההתאוששות שלאחר פציעה" (שורה 26)

שחבר את גורם מספר 8 למשפט פועלי.

משפריס את שטחי הריפוי שמטרתן לקצר את תקופת ההתאוששות שלאחר פציעה

18. שלושת המשפטים III-I שלפניך נכתבו על סמך שני האיורים בפרק א (עמ' 6).

I באיור I מתואר השיפור של שיאי העולם בריצת 100 מטר במשך 98 שנים.

II השיפור בריצת 100 מטר נמדד בשננות, ולעומת זאת השיפור בריצת 5000 מטר נמדד

בדקות.

III ב-1910 נקבע שיא עולם של 14:7 דקות בריצת 5000 מטר, ואילו ב-1998 שופר השיא

ל-12:39 דקות.

א. שניים משלושת המשפטים שלעיל הם בעלי סוג תחבירי זהה.

(1) מה הם משפטים אלה, ומהו הסוג התחבירי שלהם? משפטים II ו-III, מתואר (מאותה)

(2) מהו הסוג התחבירי של המשפט הנותר? א. פשט

ב. בכל אחד משני המשפטים שלפניך בחר באפשרות הנכונה מבין שלוש האפשרויות הנתונות,

והעתק אותה למחברתך.

— מתח, עצבנות וחרדה בזמן התחרות גורמות גורמים גורם לירידה

בקשב ובריכוז של הספורטאי.

— החשדות שספורטאי זה נעזר בסמים בזמן התחרות מבוססות מבוססות מבוססות

על מעקב אחר ספורטאים.

מערכת הצורות

19. לפניך טבלה, ובה מילים הלקוחות מהמאמר.

מילים נוספות	השורש	המילה
נגיעה, <u>יגיעים</u> , מגע	ג-ע-י	(1) מגיעים (על פי שורה 10)
מתאמת, אמות, <u>התאמה</u>	א-ת-ת	(2) מתאמת (שורה 37)
מתווך, <u>מתווה</u> , התמתן	ת-ו-נ	(3) מתווך (שורה 39)

העתק למחברתך את שלוש המילים (1)-(3) מהעמודה הראשונה (מימין).

א. כתוב את השורש של כל מילה.

ב. מהעמודה "מילים נוספות" העתק רק את המילה שאינה מאותו השורש של המילה מהעמודה הראשונה.

20. לפניך טבלה.

מילים נוספות	הפועל
מבקשים, <u>יתבקשו</u> , לבקש	(1) מתבקשת
<u>הצגו</u> , מציג, הצג	(2) מצג
מקנזים, מתקנזו, <u>לקנזו</u>	(3) קנזנו
<u>להבחין</u> , בוחנת, מבחינה	(4) נבחת
מנחתים, ינחיתו, <u>ינחת</u>	(5) נחת
<u>ינפץ</u> , מנפץ, התנפץ	(6) נפץ

העתק למחברתך את ששת הפעלים (1)-(6) מהעמודה הראשונה (מימין), ומהעמודה

"מילים נוספות" העתק רק את המילה שהיא מאותו בניין של הפועל מהעמודה הראשונה.

21. א. מה משותף לשלוש המילים שלפניך מבחינת השורש והבניין? שורש מרנב, בנין - פעיל

להקטר (שורה 9) / מאתגרות (שורה 50) / לשחזר (שורה 56)

ב. לפניך צורות בינוני:

(1) חובבי האתלטיקה (שורה 2) - שם צ"ע

(2) תחזיות מקדמות (שורה 4) - שם תואר

(3) שגורמת לנו לחזור ולהרהר (שורות 8-9) - פעולת בהווה

(4) גורמים רבים (שורה 16) - שם צ"ע

(5) מאמץ ממשך (שורה 38) - שם תואר

(6) תפקיד מגדיר - שם תואר

כתוב מהו חלק הדיבר של כל אחת מצורות הבינוני בהקשר הנתון (שם עצם, שם תואר, פועל בהווה).

22. א. לפניך ארבעה זוגות של שמות פעולה. באיזה זוג השמות אינם שייכים לאותו בניין?

העתק למחברתך את זוג השמות הזה.

(1) השג, השגה

(2) החזר, החזרה

(3) רשימה, רשום

(4) בקוש, בקשה

ב. לפניך רשימה של שישה שמות:

ספורטאי, מאמן, משטח, אפשרות, מהות, זבלת

מיין את השמות שברשימה לשתני קבוצות, על פי דרך התצורה, וציין מהי דרך התצורה

של כל קבוצה. **בסיס + צנין סופי: ספורטאי, אפשרות, מהות**

לנוש המשקל: מאמן, משטח, זבלת

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
 אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך התרבות והספורט